

det virkelig skulde være Tilfældet, at de lokale Bestyrelser af Kirkerne i alle Tilfælde have givet deres Samtykke til Udelsen af Gaven. I visse Tilfælde er det nu ganske vist, at en saadan lokal Bestyrelses Samtykke ikke er blevet indhentet, idet der ikke findes nogen lokal Bestyrelse; saaledes ved de Stiftskirker, der ere underlagte den sjællandske Stiftsøvrighed. Det er altsaa om dette Punkt, hos hvem Bestyrelsen ligger, at vi ere uenige. Med al Agtelse for den ærede Landstingsmand, troer jeg, at Stiftsøvrigheden indtager en falsk Stilling, naar den mener, at den er den sidste Myndighed i denne Sag, og naar den anmasser sig Afgjørelser ligeoverfor Ministeriets Resolutioner, saa veed den ikke at vurdere sin rette Stilling. Den endelige Afgjørelse ligger hos Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, og jeg for mit Vedkommende mener at maatte stille mig paa det Standpunkt, at enten maatte jeg vige min Plads, eller ogsaa maatte den Stiftsøvrighed vige, som ikke vilde anerkjende Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet som den, der havde den afgjørende Myndighed i disse Sager. Jeg siger altsaa, at vi have her en Erfaring for os, oplyst af det ærede Medlem, der nu satte sig, at Udtrykket, trods den funde Fortolkning af Loven, er blevet forstaaet som Gave, og man kan anføre en Række af Exempler derpaa. Men hvorledes er nu Loven af 19de Februar 1861 at forstaae? Jeg skulde dog troe, at med Hensyn til denne Lovs Forstaaelse maa den, der har havt en væsentlig Deel i dens Udarbejdelse, kunne have en Mening, og hvad er der blevet sagt ved denne Lovs Behandling her i Landstinget? Det ærede Medlem har fordybet sig i de gamle Reskripter; det var pusseligt, om han ogsaa havde seet lidt hen til Nutiden og efterseet de Forhandlinger, der fandt Sted, da det nævnte Lovudkast var for her i Salen. Maaskee det vilde have bidraget til noget at forandre hans Opfattelse af denne Sag. At jeg ikke har forstaaet Loven af 1861 saaledes, at de lokale Bestyrelses Samtykke skulde udfordres, troer jeg vil være indlysende, naar jeg med den ærede Formands Tilladelse oplæser et Par Linier af mine Ytringer ved Sagens anden Behandling. Jeg sagde dengang med Hensyn til det da-

værende Udkasts § 36, som senere blev § 34: „De kunne ikke troe, hvormange Bryderier man har, naar man vil have en Kirke til at forstrække en anden med Midler. Bestyrelsen finder da paa saamange Udgifter og søger saamange Udflugter, thi den vil hellere anvende Pengene paa enhver anden Maade, end at de skulde komme en anden Kirke tilgode; jeg har liggende saamange Protester og Indsigelser og Trusler med Sagsøgelse o. s. v., men jeg skal desuagtet rolig føre Sagen igennem.“ Har jeg her antydnet, at jeg behøvede de lokale Bestyrelses Samtykke for at anvende Bestemmelsen i Loven af 19de Febr. 1861? Den ærede Landstingsmand giver mig Ret i, at „Gaan og Forstrækning“ i Anvendelsen er blevet forstaaet som Gave, og han seer tillige, at ved Forhandlingerne om Loven af 19de Febr. 1861 har den Minister, der fremlagde den, paa ingen Maade sagt, at han vilde binde sig til de lokale Bestyrelses Samtykke, men tværtimod yttret, at han vilde gennemføre Loven trods alle Protester, Indsigelser og Trusler. Jeg troer derfor, at det er temmelig klart, hvorledes § 34 i Loven af 19de Febr. 1861 maa forstås. Jeg udviklede dengang for Udvalget, som havde indstillet, at Paragraphen skulde udgaae, da det havde opfattet dens Ord saaledes, at de vare for almindelige, idet de kunde anvendes paa alle Kirker — jeg udviklede da, hvad der var mit Diemed med denne Bestemmelse; jeg yttrede, at der var flere Kirker af stor Betydning, som der ikke paa anden Maade kunde gives en passende og værdig Skikkelse; jeg bemærkede, at jeg ikke vilde finde det værdigt for Kirken, om den henvendte sig til Staten om Hjælp, forinden den ene Kirke havde hjulpet den anden. Man pleier dog ellers at opfatte Folkekirken som eet Begreb, som eet Samfund; men naar den ene Kirke skal hjælpe den anden, saa snover man sig ind til sit eget Stift og holder sig til en vis Stiftspatriotisme, men seer bort fra Kirkens almindelige Formaal. Denne Stiftspatriotisme, denne Stiftsinteresse kan være meget naturlig; men det er ikke det Standpunkt, hvorfra disse Sager endelig bør afgjøres. Jeg siger altsaa, at efter alle de Forhandlinger, der have fundet Sted om Loven af 19de Februar 1861, kan Betydningen af dens